

SALATA VE MARUL YETİŞTİRİCİLİĞİ

Ülkemizde yetiştirilen salataları 3 grupta toplayabiliriz.

1. **Kıvırcık yapraklı salatalar:** Baş bağlamayan bol yapraklı salatalardır.

2. **Marullar:** Bu salataya romen salatası da denir. Uzun yaprakları birbirini örterek baş meydana getirir. Memleketimizde yetiştirilen yabancı çeşitlerin yanında üstün özelliklere sahip yerli çeşitlerimizde mevcuttur.

3. **Baş salatalar:** Son yıllarda üretimi hızla gelişen kapalı bir başa sahip salatalardır. Başın sıkı olması istenen bir özelliktir.

İKLİM İSTEKLERİ

Salatalar yetiştiği mevsimler dikkate alındığında kış, bahar ve yaz salatası olarak sınıflandırılabilirler. Kış ve ilkbahar salataları kısa günde baş meydana getirirler. Yazlık salatalar uzun günden etkilenmeden baş bağlarlar.

Salata ve marullar ılık iklim bitkisidir. Kışı sert olmayan bölgelerde yıl boyu yetiştirilmeleri mümkündür. Düşük sıcaklıklara dayanma zamanı 6-10 yapraklı devresidir. Kışlık çeşitler 0-5°C arasındaki sıcaklıklarda 5-10 gün dayanabilmektedirler.

TOPRAK HAZIRLIĞI

Salata ve marullar her tür toprakta yetiştirilebilmektedir. Ancak kaliteli ürün için, humusça zengin su tutma kabiliyeti iyi kumlu-tınlı veya tınlı-kumlu topraklar idealdir. Toprak reaksiyonuna hassastır, asitli topraklarda kalite bozulur.

Salata ve marullar yıl boyunca değişik mevsimlerde birkaç kez yetiştirildiği için toprak hazırlığı yetiştirme mevsimine göre 2-3 ay önceden yapılır. Dikim yapılacak toprak pulluk ile sürülür. Diskaro, tırmık çekilir ve karık pullukları ile masuralar hazırlanır.

GÜBRELEME

Salatalar organik materyali zengin topraklarda daha güzel gelişir ve verimli olurlar. Toprakta yeterli organik madde yoksa dönüme 2-4 ton çiftlik gübresi verilir. Ticaret gübresi olarak dönüme 30 kg amonyum nitrat, 30-40 kg süperfosfat ve 20-30 kg potasyum sülfat verilmesi uygundur. En uygun gübreleme toprak analizine göre yapılacak gübrelemedir.

Fosforlu ve potaslı gübreler son toprak hazırlığı sırasında. Azotlu gübreler ise 3-4 seferde verilmelidir. Azotlu gübrenin yarısı dikimde diğer yarısı ise gelişme döneminde sulamalardan önce 2-3 seferde verilmelidir.

EKİM ZAMANI

Yetiştirme zamanı iklim ve çeşitlere bağlı olarak değişmektedir.

	Tohum Ekimi	Fide Dikimi	Hasat Zamanı
İlkbahar Yetiştiriciliği	Ocak Şubat	Mart Nisan	Mayıs Haziran
Sonbahar Yetiştiriciliği	Temmuz Ağustos	Ağustos Eylül	Ekim Kasım
Kış Yetiştiriciliği	Ağustos Eylül	Eylül Ekim	Kasım Aralık

DİKİM SİSTEMİ

Yetiştirmede en uygun sistem, masura denilen kabarık sırtlar üzerinde tek veya çift sıra halinde yapılan yetiştiriciliktir. Masuralar üzerinde sıra arası mesafesi 25-40 cm'dir. Salata ve marullar tohumların tarlaya doğrudan ekilmesi ve fide yetiştirilerek fidenin tarlaya dikilmesi şeklinde yetiştirilir. Doğrudan tohum ekerek yetiştirme sisteminde dönüme 100-120 g tohum kullanılır. Ekim derinliği 2 cm kadar olmalıdır. Tohum ekiminde toprak iyice ufalanarak çok iyi hazırlanmalıdır.

Genel olarak uygulanan yetiştiricilik fideden yetiştirme şeklindedir. Fideden

yetiştiricilik ürünün daha erken yetiştirilmesini sağlar.

Salata-marul tohumlarının çimlenmesi için en uygun toprak sıcaklığı genelde 4-25°C'ler arasında olduğu halde kıvrıcık baş salatalarda bu sıcaklık 29°C ye yükselmektedir. Yetiştirme periyoduna bağlı olarak tohumlar sıcak soğuk ve ılık yastıklara ekilir. Sınavari ekim serpme ekime göre daha iyidir. Ekim sonrası fideler 2-3 yapraklı olduğunda seyreltilir. Seyreltilen fideler bir başka yere şaşırtılabilir. Fideler 5-6 yapraklı olunca dikime hazır demektir.

Dikim zamanı fideleri kökleri zedelemeyen topraklı olarak çıkarmalıdır. Dikim, plantuar dediğimiz dikim çubukları veya çepin ile yapılabilir. Fidelerin yerlerine dikimlerinde derin dikimden kaçınılmalıdır. Büyüme ucu toprak dışında kalmalıdır. Derin dikim büyümeyi geciktirmektedir.

ÇAPALAMA

Salataların gelişme devresi kısa olduğu için 1-2 çapa yapılır. Çapa yüzlek yapılmalıdır. Ayrıca kurak havalarda muntazam aralıklarla sulama yapılmalıdır.

HASTALIK VE ZARARLILARLA MÜCADELE

Sağlıklı büyümeleri için Mücadele Kuruluşlarının önerdiği şekilde ilaçlamaya özen gösterilmelidir. Münavebeye önem verilmeli ve salata-marul ekilecek tarlada 4 yıl süre ile salata-marul ve yer elması ekilmemelidir.

HASAT

Hasat birkaç seferde yapılır. Olgun başlar bıçak ile kesilir ve kasalara tek sıra ençok iki sıra halinde konur. Hasat sırasında yapraklar toprak ile bulaştırılmamalıdır. Aksi halde yıkama gerekecek ve işçilik artacaktır. Hasat edilen salata ve marulların iyi olmayan birkaç dış yaprağı atılır ve ambalaj kaplarına tek sıra halinde yerleştirilir.

Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Salata ve Marul Yetiştiriciliği

Cengiz ÖZDEMİR
Ziraat Mühendisi

No: S/10

2005